

หัวข้อวิทยานิพนธ์ : ผลการสร้างเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเองในการควบคุม
พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
อำเภอภูพานยาว จังหวัดพะเยา

ผู้วิจัย : ปิยพร สิงห์คำ

สาขาวิชา : สาธารณสุขศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

: อาจารย์ ดร.สิวลี รัตนปัญญา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สามารถ ใจดี

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลองแบบกลุ่มเดียววัดผลก่อนและหลังการทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้ความสามารถของตนเองในการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ความคาดหวังผลลัพธ์ในการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และทักษะในการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมโปรแกรม จำนวน 65 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนดงเจนวิทยาคม อำเภอภูพานยาว จังหวัดพะเยา โดยจับฉลากจากทะเบียนรายชื่อ กลุ่มตัวอย่างได้รับโปรแกรมการรับรู้ความสามารถของตนเองซึ่งพัฒนาขึ้นตามแนวคิดของแบนดูรา (Bandura, 1997) แบบสอบถามประกอบด้วย ข้อมูลส่วนบุคคล แบบวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองในการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แบบวัดความคาดหวังผลลัพธ์ในการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และแบบวัดทักษะในการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน Chi-square Test, Mann-Whitney, Kruskal-Wallis, Friedman Test

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้แก่ การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเพื่อนในกลุ่ม การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำให้ความสัมพันธ์กับเพื่อนสนิทกันมากขึ้น การขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี และระยะเวลาในการหาซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.0001$) ส่วนบริบทสังคมที่ส่งผลต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองในการควบคุมพฤติกรรมการดื่ม

เครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้แก่ การชักชวนดื่มน้ำเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ของเพื่อน เพื่อนที่คบมีอิทธิพลต่อการดื่มน้ำเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ การดื่มน้ำแอลกอฮอล์ทำให้ความสัมพันธ์กับเพื่อนสนิทกันมากขึ้น การชักชวนดื่มน้ำเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ของพ่อแม่/ผู้ปกครอง และการตั้งวงดื่มน้ำแอลกอฮอล์ร่วมกันทั้งเด็กและผู้ใหญ่ในชุมชน ไม่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ความสามารถของตนเองในการควบคุมพฤติกรรมดื่มน้ำเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ($p\text{-value} < 0.0001$)

หลังการทดลองกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถของตนเองในการปฏิเสธการดื่มน้ำเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้นจากระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.77 \pm 0.54$) เป็นระดับมาก ($\bar{x} = 3.65 \pm 0.55$) ภายหลังการเข้าร่วมโปรแกรมในส่วนความคาดหวังผลลัพธ์ในการปฏิเสธการดื่มน้ำเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้นจากระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.64 \pm 0.50$) เป็นระดับมาก ($\bar{x} = 4.50 \pm 0.53$) และภายหลังการเข้าร่วมโปรแกรมทักษะในการปฏิเสธการดื่มน้ำเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้นจากระดับน้อย ($\bar{x} = 0.64 \pm 0.27$) เป็นระดับปานกลาง ($\bar{x} = 1.17 \pm 0.31$) ภายหลังการเข้าร่วมโปรแกรมค่าคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถของตนเองในการปฏิเสธการดื่มน้ำเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ ความคาดหวังผลลัพธ์ในการปฏิเสธการดื่มน้ำเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ และทักษะในการปฏิเสธการดื่มน้ำเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมมีค่าแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.0001$) ผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์แก่ ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองและเสริมสร้างทักษะการปฏิเสธของเยาวชน เพื่อป้องกันนักดื่มน้ำเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ของเยาวชนหน้าใหม่ต่อไป

คำสำคัญ : การรับรู้ความสามารถของตนเอง/ความคาดหวังผลลัพธ์/ทักษะการปฏิเสธ/เครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์/ โปรแกรมการเสริมสร้างการรับรู้ความสามารถของตน

The Title : Self-Efficacy Intervention Effect on Alcohol Consumption Behavior of
Mathayomsuksa 3 Phukamyao District, Phayao Province

The Author : Piyaporn Singkham

Program : Public health

Thesis Advisors: Dr.Siwalee Rattanapunya

Chairman

: Assistant Professor Dr.Samart Jaitae

Member

ABSTRACT

This study was a quasi – experimental research with one group pretest and posttest design. The purpose of this study was to compare the drinking refusal self-efficacy, outcome expectations of drinking refusal, and drinking refusal skills. The subjects were randomly assigned as purposive sampling from Mathayomsuksa 3 in academic year 2016 of DongJen Witthayakhom School, Phukamyao District, Phayao Province. Sixty five students were drawn up the following list of subjects. The intervention program was developed by using self-efficacy theory (Bandura, 1997). Furthermore, the evaluation of the program was done by using questionnaires which consists of demographic data, drinking refusal self-efficacy, outcome expectations of drinking refusal, and drinking refusal skills. The score (pre-test and post-test) were analyzed by percentage, average, standard deviation, Chi-square Test, Mann-Whitney, Kruskal-Wallis, Friedman Test.

The results showed the factors that affect alcohol consumption of Mathayomsuksa 3 included drinking alcohol behavior among friends drinking alcoholic beverages for making friends, sale of alcohol to children under the age of 18 and purchasing duration were associated with alcohol consumption (p -value < 0.0001). The social contexts affecting the efficacy of self-control were first Alcohol drinking behavior of students who are persuaded by their friends to drink alcohol. Second, it's believed that alcohol tighten their friendship. Third, persuasion by parents or other adults in community was considered another factor. However, there was no relation of self-control and imitation of samples from adults at the significant level of 0.05

The result showed that drinking refusal self-efficacy post-scores ($\bar{x} = 2.77 \pm 0.54$) were found to be higher than pre-scores ($\bar{x} = 3.65 \pm 0.55$). Outcome expectations of drinking refusal post-scores ($\bar{x} = 3.64 \pm 0.50$) were found to be higher than pre-scores ($\bar{x} = 4.50 \pm 0.53$). Drinking refusal skills post-scores ($\bar{x} = 0.64 \pm 0.27$) were also higher than pre-scores ($\bar{x} = 1.17 \pm 0.31$). Moreover, there were significantly different between pre-program scores and post-program scores ($p\text{-value} < 0.0001$). Therefore, the results could be a guideline to developed and adopt the curriculum to enhance self-efficacy and create a refusal skills for adolescents. It's passably to prevent new youth drinker.

Keywords: Self-Efficacy, Outcome expectations, Refusal Skills, Alcohol, Self-Efficacy Program

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก อาจารย์ ดร.สิวลี รัตนปัญญา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สามารถ ใจเตี้ย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำทางวิชาการที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดและเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบรวมทั้งให้คำแนะนำ และข้อเสนอแนะในการแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ ท่านผู้อำนวยการ โรงเรียนดงเจนวิทยาคม อำเภอภูพาน จังหวัดพะเยา และคณะกรรมการประจำชั้นเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทุกท่าน ที่ให้โอกาสในการศึกษาครั้งนี้ รวมทั้งกลุ่มตัวอย่างทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการศึกษาครั้งนี้เป็นอย่างดี

การศึกษานี้จะสำเร็จไม่ได้ หากไม่ได้รับการสนับสนุน และกำลังใจอันดีเยี่ยมจากครอบครัวอันเป็นที่รักของผู้วิจัย และขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้กรุณาอบรมสั่งสอนการเป็นนักศึกษา และนักวิจัยที่ดี รวมทั้งท่านอื่น ๆ ที่ไม่ได้เอ่ยนามในที่นี้ ที่มีส่วนช่วยให้กำลังใจ และให้การช่วยเหลือซึ่งมีส่วนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ปิยพร สิงห์คำ